

СЪЮЗ НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

59

ЦЕНТРАЛЕН СЪВЕТ

тел./факс: 0359-2987-83-90

e-mail: sub@pc-link.net

Урх. № 41/28.04.05 Девр
К
К. М. Девр
не трябва да се
1.08.2005

ДО
 ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
 КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
 РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

на Съюза на юристите в България по конституционно дело
 № 7 от 2005 г. на Конституционния съд на Република България

Конституционно дело № 7 от 2005 г. на Конституционния съд на РБ /КС/ е образувано по искането на Върховния касационен съд /ВКС/ за тълкуване на чл.153 и чл.158, т.3 от Конституцията на Република България.

Искането е допуснато за разглеждане по същество с определение от 14 юли 2005 г.

Със същото определение Съюзът на юристите в България е конституиран като заинтересувана страна, като е даден срок от 14 дни от уведомяването да вземе становище по искането.

Искането на ВКС се състои от пет конкретни тълкувателни питання.

При даване на отговор на конкретните тълкувателни питання трябва да се изходи от Решение № 3 от 10 април 2003 г. по к.д. № 22 от 2002 г., където е постановено, че в понятието “форма на държавно управление” се включват конституционните държавни органи, включително органите на съдебната власт, така както са изброени в Конституцията и тяхното съществуване, мястото им в съответната власт, условията и начините на формиране и мандат, както и възложената им от Конституцията дейност и правомощия.

По т.1 “Ще представлява ли промяна на формата на държавно управление приемането на конституционна разпоредба, с която да се прогласи, че съдилищата в Република България са основен носител на съдебната власт и единствени осъществяват държавното правосъдие”.

75

Такъв текст трябва да се разглежда като едно допълнение на конституционната норма на чл.117, който конституционно характеризира съдебната власт. Това, че съдилищата единствено осъществяват държавното правосъдие е правило, което следва от чл.118 от Конституцията, който също определя съдилищата като органи, които осъществяват правосъдието /и ги изброява/.

С нищо такъв един текст не би променил статута и компетентността на съдилищата и не би променил конституционния баланс между конституционните органи. Затова с него не би се променила формата на държавно управление по смисъла на цитираното тълкувателно решение на КС.

По т.2- Ще представлява ли промяна на формата на държавно управление разпоредба, с която се реструктурира прокуратурата и се определя, че правомощията ѝ в рамките на съдебната власт са свързани с подържане на обвинението пред съда”.

Такъв текст има отношение към конституционно определените функции на прокуратурата по чл.127 точки 1 и 4 от Конституцията.

В т.1 е посочено, че прокуратурата “поддържа обвинението по наказателни дела от общ характер”.

В т.4 е казано, че прокуратурата “в предвидените със закон случаи участва в граждански и административни дела”.

С тези два текста Конституцията строго лимитира правомощията на прокуратурата в производството пред съда. Трябва да се приеме, че това са конституционните предели на участието на прокуратурата в правосъдието, което има предвид чл.118.

Трябва да се прави разлика между това участие в правосъдието чрез подържане на обвинението и останалите ѝ функции, изброени в чл.127-“привличане към отговорност”, ”упражняване на надзор при изпълнение на наказателните и други принудителни мерки”, ”предприемане на действия по отмяна на незаконосъобразни актове”, които не са участие в правосъдието, но без съмнение са функции на съдебната власт по чл.117 от Конституцията. В този смисъл, ако се приеме текст, който обявява, че тези споменати функции, извън подържане на обвинението по наказателни дела по т.1 и дори участието в граждански и административни дела не са функции на съдебната власт, това би било изменение на конституционно определените “функции и правомощия”, което по смисъла на цитираното Решение № 3 от 2003 г. би представлявало изменение на формата на държавно управление.

Очевидно е, че питането по т.2 е некоректно формулирано.

По т.3- Ще представлява ли промяна на формата на държавно управление, ако се запише в Конституцията, че следствието

се реструктурира, като участва в разследването, като изпълнява функциите на съдии по разследването.

Такъв текст би бил едно допълнение или пояснение на чл.128 от Конституцията, който прецизира, че “следствените органи” са “съдии по разследването”. С това нито се променят функциите и правомощията на следствените органи, доколкото те са определени от Конституцията, нито се променя статутът на следствието съгласно основния закон.

По т.4- Ще представлява ли промяна на формата на държавно управление, ако в Конституцията се предвиди, че прокуратурата, следствието и МВР осъществяват единна държавна политика в борбата с престъпността и дейността им се наблюдава от Народното събрание.

Групирането на тези три вида държавни органи има очевидно неконституционен характер и поставянето за всички тях една обща цел има характер на една декларация, на политически дадена насока, но тази първа част от хипотетичния текст не би могло да се разглежда като променяне на статута, функциите и правомощията на конституционно-определените органи- на прокуратурата и следствието. Изброените в членове 127 и 128 от Конституцията функции и без това представляват борба с престъпността.

Що се отнася до втората част - дейността им в тази насока се наблюдава от Народното събрание, би трябвало да има по-голяма яснота какво се разбира под понятието “наблюдава”. Ако то има съдържание на упражняване на контрол, това би означавало промяна на конституционния статут на прокуратурата и следствието и в този смисъл би представлявало промяна на формата на държавно управление /понятието “наблюдава”, което няма юридически смисъл не сочи на някаква правна функция/.

По т.5- Ще представлява ли промяна на формата на държавно управление, ако в Конституцията се извърши промяна в структурата и начина на избиране на Висшия съдебен съвет като се предвиди професионалната квота да включва като членове по право председателите на ВКС, ВАС, ръководителя на прокуратурата, поддържаща обвинения пред съда, както и ръководителя на съдиите по разследването следователи. Останалата част от професионалната квота се избира с мнозинство от две трети от всички съдии. Парламентарната квота се избира също с мнозинство от две трети.

Първата част от питането се отнася до евентуално изменение на чл.130 ал.1 изр.2, като се предвижда изменение в състава на ВСС- членовете по правово. Първо-Главният прокурор да бъде заменен с “ръководителя на прокуратурата, поддържаща обвинението

пред съда”, както и прибавяне на една нова фигура-ръководителя на съдиите по разследването.

Както замяната /при която Главният прокурор се лишава от част от конституционния си статут/, така и добавяне на нов член на ВСС по право представлява промяна на “мястото в съответната власт”, би било промяна на структурата на конституционния орган. Затова трябва да се направи извода, че едно такова изменение би представлявало промяна на формата на държавно управление по смисъла на Решение № 3 от 2003 на КС.

Освен това, питането се отнася и до изменение на чл.130 ал.3. Първо-като се променя начинът на избора на “професионалната квота-вместо “от органите на съдебната власт”- “от всички съдии”. По този начин би се променил “начина на формиране”, който е посочен от КС като формиращ елемент на конституционните органи, представляващи част от формата на държавно управление.

Що се отнася до мнозинството от две трети, с което да се избират, както членовете на ВСС от професионалната квота, така и тези от парламентарната, това не представлява изменение на конституционно определения начин на формиране, тъй като в определения от Конституцията начин на формиране с посочване как /с избор/, колко члена /по 11 члена/ и от кого /Народното събрание и съответните органи на съдебната власт/.

Не е посочено с какво мнозинство.

Затова посочването на конкретното мнозинство от две трети не представлява изменение на формата на държавно управление по смисъла на даденото от КС тълкуване на чл.158 т.3 от Конституцията с Решение №3 от 2003 г.

ЗА ПРЕДСЕДАТЕЛ

МИХАИЛ ГИТЪР ГОЧЕВ